

Oponentský posudek – rigorózní práce Mgr. Marka Lepáčka na téma „Trestní odpovědnost ve zdravotnictví“

Posluchač si za téma své rigorózní práce zvolil analýzu podmínek uplatnění trestní odpovědnosti fyzických a právnických osob v oblasti zdravotnictví. Nepochybně se jedná o téma vysoce aktuální. Jak ostatně sám ve své práci posluchač uvádí, aktuálnost tohoto tématu je ještě vyšší od účinnosti novely č. 183/2016 Sb., která zakotvila trestní odpovědnost právnických osob pro trestné činy, k jejichž páchání ve zdravotnické praxi obvykle dochází. Tato novela tak nově umožňuje dovození trestní odpovědnosti i v případech, kdy by bylo velmi složité identifikovat konkrétního pachatele, případně kdy by výsledek trestního řízení nerefletoval skutečně způsobenou újmu (nepatrná odpovědnost pachatele-zdravotnického pracovníka- v důsledku roztržité odpovědnosti). Zpracování tématu vyžaduje také velmi dobrou orientaci nikoli pouze v trestních předpisech, nýbrž také v předpisech práva občanského či zdravotnického.

Předložená práce představuje celkem 95 stran vlastního textu, jenž je vedle úvodu a závěru členěn do čtyř samostatných kapitol. Práce dále obsahuje přílohu představující grafické znázornění výsledků dotazníku, který posluchač provedl. Co se týče jazykové a stylistické stránky práce, tato je na velmi dobré úrovni. Chyby se v práci objevují spíše výjimečně, poukázat lze například na nepoužití hranatých závorek v případech, kdy je v závorce použita další závorka, nebo, jde-li o grafickou stránku, na odlišné typy písma v obsahu práce. Formulačně je práce psaná čtivou formou. Práce také korektně obsahuje seznam zkratk. Množství použitých zdrojů lze označit za dostačující.

Obsahová stránka práce je na dobré úrovni, odpovídající tomuto typu práce. Je třeba vyzdvihnout zdařilý rozbor problematiky mlčenlivosti zdravotnických pracovníků. V praxi se lze stále často setkat s odmítnutím vyzrazení lékařského tajemství, přestože bylo orgány činnými v trestním řízení postupováno v souladu s ustanovením § 8 odst. 5 tr. řádu. Velmi je třeba ocenit provedení dotazníkového průzkumu, kdy se posluchači podařilo zajistit poměrně vysoký počet respondentů. Provedení dotazníkového průzkumu přitom nepojal posluchač bezúčelně, nýbrž s výsledky průzkumu v práci opakovaně operuje (kupříkladu v kapitole o euthanasii). Vyzdvihnout je také třeba úvahy týkající se případné trestní odpovědnosti právnické osoby pro zvlášť závažný zločin vraždy, které výrazně přesahují rámec článku dr. Zaoralové, z něhož posluchač zjevně (již vzhledem k názvu podkapitoly) do značné míry vycházel. Dále kvitují nástin rozebíraných témat na konkrétních případech vyplývajících z judikatury trestních soudů. V některých pasážích je však představení konkrétních případů příliš zdouhavé a dle mého názoru bylo na místě skutkový děj a průběh trestního řízení v předkládaných případech zestručnit. V souvislosti s uvedením praktických příkladů oceňuji, že posluchač šel ve své práci nad rámec příkladů uvedených v judikatuře a v některých momentech se sám zamýšlí, v jakých konkrétních případech by bylo možno toho kterého ustanovení trestního zákoníku použít (například v kapitole o přípustném riziku). Pokud se jedná o některé obsahové nedostatky, je třeba nesouhlasit s tvrzením na str. 22 - beztrestnost amputace nohy lékařem v případě postupu lege artis nesouvisí s materiálním znakem trestného činu, jak uvádí posluchač, nýbrž s otázkou absence protiprávnosti, přičemž protiprávnost je v definici trestného činu (na rozdíl od materiálního znaku) explicitně vyjádřena. Na straně 25 se objevuje nesprávná interpretace závěrů Nejvyššího soudu, charakter újmy na zdraví se nezjišťuje „lékařským posudkem“, nýbrž buďto lékařským nálezem, nebo znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví (odvětví soudní lékařství, neurologie, oftalmologie atd.). Určité rozpaky může

vyvolávat zařazení podkapitol, které se týkají odpovědnosti za trestný čin podvodu či za úplatkářské trestné činy. Na jednu stranu je třeba ocenit, že posluchač správně zdůrazňuje, že trestní odpovědnost ve zdravotnictví nelze omezit pouze na trestné činy proti životu a zdraví, na stranu druhou bych považoval za smysluplnější na tuto skutečnost pouze stručně poukázat a detailněji se věnovat rozboru problematik, které s tématem tradičně souvisejí. Na straně 70 posluchač uvádí, že tradice trestní odpovědnosti právnických osob v Evropě zasahuje až do roku 1842, ve skutečnosti však tradice trestní odpovědnosti právnických osob (spolků) zasahuje ještě hlouběji do historie. Konečně bych považoval s ohledem na to, že se jedná již o rigorózní práci, za vhodnější širší představení zahraniční právní úpravy, než jak učinil na třech stranách textu posluchač.

Závěrem uvádím, že i přes všechny shora zmíněné nedostatky, považuji přednosti práce za převažující a doporučuji ji k obhajobě.

V průběhu obhajoby by se mohl posluchač věnovat také těmto otázkám:

- 1) v jakých případech se vyžaduje, aby byl informovaný souhlas poskytnut písemně
- 2) představení podmínek přistoupení k eutanázii v některé ze zemí, v níž právní řád eutanázii umožňuje

V Praze dne 26. 11. 2019

JUDr. Dalibor Šelleng, Ph.D.